

ΤΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Η Νομισματική και Οικονομική Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει οικονομικό νόημα. (Μια ανάλυση του βασικού παραλογισμού του Ευρώ εδημοσίευσαν στον Ημερήσιο Κήρυκα, 31/12/2000). Η ΟΝΕ αποτελεί μάταια προσπάθεια αντιστροφής της φυσικής σειράς στην ολοκλήρωση γεωπολιτικών χώρων, αντιστροφής ακόμη του ρου της ιστορίας και επανακατάφρασης ενός παρωχημένου Ευρωκεντρισμού της τελευταίας ιστορικής φάσης.

Στις 6 Νοεμβρίου 1956 Αγγλία και Γαλλία αναγκάστηκαν να αποδεχθούν τις συνέπειες του ότι δεν ήταν Μεγάλες Δυνάμεις και να συμμορφώσουν την πολιτική τους προς την πραγματική τους κατάσταση. Μετά την αλαζονική εισβολή τους στο Σουέζ, η Αμερικανική πίεση τις υπεχρέωσε να εγκαταλείψουν τα σχέδιά τους και να αποχωρήσουν ταπεινωτικά από την περιοχή. Την ημέρα εκείνη ο Adenauer (που θριαυόταν στο Παρίσι) είπε σύμφωνα με τον Γάλλο Υπουργό Εξωτερικών Pineau:

«Η Γαλλία και η Αγγλία δεν θα είναι ποτέ Δυνάμεις συγκρίσιμες προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Σοβιετική Ένωση. Ούτε, επίσης, η Γερμανία. Απομένει σε αυτές μόνο ένας τρόπος για να παίξουν έναν αποφασιστικό ρόλο στον κόσμο: αυτός είναι να ενωθούν για να κάνουν την Ευρώπη. Η Αγγλία δεν είναι ώριμη γι' αυτό, αλλά η υπόθεση του Σουέζ θα δοθηθεί να προετοιμασθούν τα μυαλά της γι' αυτό. Δεν έχουμε καιρό να χάσουμε: η Ευρώπη θα είναι η εκδίκησή σας».

Στις 25 Μαρτίου 1957 υπεγράφητο η Συνθήκη της Ρώμης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Τα σχέδια του Ευρωπαϊκού κατεστημένου για την πολιτική ολοκλήρωση της ιστορικής Ευρώπης προχωρούν πάνω στα παλαιά ίχνη της «Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους» με νέα μορφή. Τώρα η οικονομία χρησιμοποιείται ως προκάλυμμα, και μέθοδος προς επίτευξη, των πραγματικών επιδιώξεων.

Η ιδεολογία της ολοκλήρωσης είχε προετοιμασθεί από τις αρχές του 20ου αιώνα και ιδίως κατά τον Μεσοπόλεμο, από την Γερμανική κυρίως διάνοξη. Είχε ενσωματωθεί στις προκηρύξεις σκοπών της Ναζιστικής πολιτικής για την ίδρυση της «Νέας Ευρώπης»: το 1936 ήδη, ο Χίτλερ επινόησε την πολυχρησιμοποιούμενη έκτοτε έκφραση «το Ευρωπαϊκό Σπίτι». Από το 1940 είχαν γίνει ενδελεχείς σκέψεις για την οργάνωση της Ευρωπαϊκής οικονομίας στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής τάξης. Το 1941 σε μια σύνθεση από εργασίες που παρουσιάστηκαν από τον πρόεδρο της Reichsbank (Κεντρικής Τράπεζας του Γ' Ράιχ) και έναν αριθμό σημαίνοντων Τραπεζι-

τών, Βιομηχάνων και Οικονομολόγων, αναφέρεται:

«Η Ευρώπη είναι πολύ περισσότερο από ένας γεωγραφικός όρος. Η θεμελιώσή της θα αντανάκλα την πολιτική της ισχύ, και την έκταση της συνείδησης της πολιτικής της υπαρέτης. Έχει λεχθεί ότι τα εθνικά σύνορα της Ευρώπης συμπίπτουν με τα όρια ενός τρόπου ζωής, του πολιτισμού. Στους δικούς μας καιρούς ο Φύρερ ο ίδιος έχει πάλι τονίσει ότι δεν υπάρχει γεωγραφικός ορισμός της Ευρώπης, αλλά μόνο ένας ορισμός λαών και παιδείας... Η διανοητική και πολιτική ομοψυχία, η ίδια η κοινότητα του ζωντανού χώρου, είναι το αποφασιστικό χαρακτηριστικό της Νέας Ευρώπης. Ένα άλλο συμπέρασμα είναι ότι ο μόνος δυνατός σκοπός της οικονομικής συνεργασίας πρέπει να είναι η εγκαθίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Το αποφασιστικό συμπέρασμα σε σχέση με την οικονομική πολιτική είναι ότι η Ευρώπη δεν πρόκειται να είναι ό,τι κανείς θα ονόμαζε μια μείζονα περιοχή ή αγορά εν αναφορά προς μια περιορισμένη παγκόσμιο οικονομία, και στην οποία, μάλιστα επιπλέον, εφαρμόζονται οι παλαιοί διαρθρωτικοί νόμοι της Αγγλο-Σαξωνικής παγκόσμιας οικονομίας. Μάλλον, η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα πρέπει να σχηματισθεί σύμφωνα με νέα πολιτικά κριτήρια, και θα εμφανισθεί, συνεπώς, διαφορετική από τις οικονομικές δομές του παρελθόντος».

Εκτός της αναφοράς στον Φύρερ, το κείμενο είναι σαν να βγήκε από σημερινή Ευρωπαϊστική διακήρυξη.

Μετάξύ των μελετών της επιτροπής του 1941 υπήρχε και μια εργασία για το μελλοντικό «Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα». Η νομισματική ένωση σε μια Γερμανική «οικονομική περιοχή» θα πραγματοποιείτο διαδοχικά. Τα νομίσματα των χωρών θα «εκκλειδώνοντο» τελικά σε μια σταθερή ισοτιμία προς το Γερμανικό Μάρκο, το οποίο θα ήταν στην ουσία το κοινό νόμισμα της Ένωσης και, μαζί με το δολλάριο, θα αποτελούσαν τα δυο βασικά νομίσματα συναλλαγματικών αποθεμάτων για όλο τον κόσμο. Προεβλέπετο μια Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αλλά είναι χαρακτηριστικό ότι ετονίζετο: «για πολιτικούς λόγους θα μπορούσε να είναι ανεπιθύμητο να βλαφθεί ο αυτοσεβασμός των χωρών-μελών με την εξαφάνιση των νομισμάτων των».

Η Ναζιστική Γερμανία επεδείκνυε μεγαλύτερη ευαισθησία προς τα γνωρίσματα της εθνικής ανεξαρτησίας, όπως είναι το νόμισμα, από το Διευθυντήριο της τωρινής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σχέδιο του 1941 αναγνώριζε επιπλέον την αρχή ότι μια επιτυχής και αποτελεσματική ένωση προϋπέθετε ουσιαστική πολυδιάστατη σύγκλιση μεταξύ των μετε-

χουσών χωρών. Αποτέλεσμα αυτής της απαίτησης ήταν και η διάκριση στην Ευρώπη δυο οικονομικών ζωνών, μιας Γερμανικής στον Βόρειο χώρο (από τα Βόρεια και Βορειοδυτικά της Ευρωπαϊκής χερσονήσου μέχρι την Κεντρική και ΝοτιοΑνατολική Ευρώπη) και μιας Ιταλικής στον Μεσογειακό χώρο (περιλαμβανομένης Ισπανία, Ελλάδα και Τουρκία) - ενώ αφηνόταν απροσδιόριστος η θέση και ο ρόλος της Γαλλίας στην Νέα Ευρώπη.

Η πίεση που ασκείται από το Γερμανικό Κέντρο για την εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και για την υπαγωγή όλων των Κρατών στις διαδικασίες της είναι βαρύτατη. Το όλο σχέδιο προβάλλεται ως εγγύηση ειρήνης για το μέλλον. Στις 25 Σεπτεμβρίου 1993 ο Kohl δήλωνε: «Κανείς στην Ευρώπη - και επαναλαμβάνω κανείς - δεν θα πρέπει να μοχθεί υπό την φαντασίωση ότι είναι σε θέση να προχωρήσει μόνος του».

Αλλά ακριβώς αυτή η εμμονή στην αποκλειστική νομή του Ευρωπαϊκού συστήματος από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποδεικνύει την αληθινή φύση του εγχειρήματος της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι χώρες της γεωγραφικής Ευρώπης καλούνται (σύμφωνα με ένα προϋπολογισμένο στις βασικές του γραμμές σχέδιο επεκτάσεως) να συμμετάσχουν σε ένα οικοδόμημα, του οποίου την δομή, λειτουργία και σκοπό λίγο καθορίζουν. Το «κοινοτικό κεκτημένο» πρέπει να παραμείνει άθικτο.

Παράδειγμα οι διεργασίες που γίνονται στο εσωτερικό της Ε.Ε. για την διεύρυνσή της προς Ανατολάς. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια υπόθεση που κινείται από τον θεμελιώδη ΓερμανοΓαλλικό Άξονα με την σταυροειδή προσθήκη Αγγλίας (όσο «ωριμάζει» - κατά την προαναφερθείσα έκφραση του Adenauer - για να συμμετάσχει ενεργώτερα στο Ευρωπαϊκό «όραμα») και Ιταλίας. Το σχέδιο είναι τολμηρότερο από το ανάλογο της Ναζιστικής Γερμανίας: συγχωνεύει τους δυο οικονομικούς χώρους της Βορείου και Νοτίου Ευρώπης με την ταυτόχρονη συμπερίληψη της Γαλλίας και της Αγγλίας.

Περίεργως, η ιδέα και η εκτέλεσή της προτυπώνονται εντυπωσιακά στην σκέψη του Rosenberg, που διαδόχτου Υπουργού των Ανατολικών Υποθέσεων (Ostminister) κατά την διάρκεια του Β' Γερμανικού Πολέμου. Σε μια διάλεξη του στην Ρώμη το 1932, ο Rosenberg ανέπτυξε την θεωρία του για μια Ευρωπαϊκή ενότητα βασιζόμενη στην δύναμη της ταυτότητας των τεσσάρων μεγάλων Ευρωπαϊκών εθνών: Γερμανίας, Αγγλίας, Γαλλίας και Ιταλίας. Μικρότερα έθνη μπορούν να αποδίδουν με τις ιδιαιτεριίες τους εφ' όσον αποδέχονται τον καθοδηγητικό ρόλο αυτών που στην ουσία διαμορφώνουν τον χαρακτήρα του Ευρωπαϊκού φαινομένου. Μόνο έτσι μπορεί να οικοδομηθεί μια Ευρώπη αρκετά ισχυρή ώστε να αμύνεται κατά εξωγενών προκλήσεων και επιβουλών, αλλά και με

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

επαρκή συνοχή ώστε να αποφεύγονται αδελφικοί πόλεμοι που υπαγορεύονται κατ' αυτόν από τα συμφέροντα εθνικών πλουτοκρατιών χωρίς εθνική ταυτότητα.

Η διαφορά από το 1932 στο 1941 έγκειται στην μεγέθυνση του θάρους της Γερμανίας στα Ευρωπαϊκά πράγματα. Παρόμοια είναι η διαφορά από το 1957 στο 2000 και επέκεινα.

Καθοριστικό μέλημα πίσω από τα πυροτεχνήματα της Ε.Ε. (τόσο στο εσωτερικό της όσο και σχετικά με την Αμερικανική στρατηγική προς αυτήν), είναι η αποφυγή μελλοντικών επικινδύνων κρίσεων και πολεμικών εντάσεων. Αλλά αυτοί που νομίζουν ότι τέτοια ενδεχόμενα αφορίζονται με ταχνητότητες σαν την ΟΝΕ, ως σκεφθούν ότι όχι μόνο η μακροχρόνια επιπεδωμένη νομισματική και πολύ πληρέστερη οικονομική ένωση, αλλά και η πολιτική ολοκλήρωση σε μια κρατική οντότητα, δεν μπόρεσαν να εμποδίσουν τον Εμφύλιο Αμερικανικό Πόλεμο, όταν οικονομικά και πολιτιστικά συμφέροντα επωλόθηκαν τόσο στο κοινό σώμα της κοινωνίας ώστε μόνο ο «πατήρ πόλεμος» μπορούσε να αποδώσει το αντικειμενικό και ιστορικό δίκαιο. Το να θρεθεί η ακριβής ισορροπία συσχετισμών σε ένα σύστημα εγγενώς ασταθές όπως είναι η ιστορική Ευρώπη αποτελεί ακροασία για τον καθορισμό της σωστής δόσης συνεργασίας μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών Δυνάμεων. Για την επίτευξη τέτοιας οριακής συνεργασίας η ισχυρή ολοκλήρωση του χώρου είναι περισσότερο επικίνδυνη από την χαλαρή συγκρότησή του. Το δόγμα Kohl, όπως ωμό διατυπώθηκε παραπάνω, η αναγκαστική δηλαδή συμπίεση των κρατών με τις επιλογές της νέας Ευρωπαϊκής «επράς» Συμμαχίας (του Γερμανοκεντρικού Διευθυντηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης), είναι συνταγή απελπισίας. Υπό τις περιστάσεις συνιστά δέσφαση οδό μεσοπρόθεσμης αποδόμησης του Ευρωπαϊκού συστήματος και, εάν δεν εκτονωθούν εγκαίρως οι πιέσεις με εγκατάλειψη των ισχυρών συνδέσμων, σίγουρη πορεία προς ένα νέο Ευρωπαϊκό πόλεμο.